

NOTRANJEC

Izhaja vsake soboto
in velja po pošti za celo leto
4 K, za pol leta 2 K. Posamezne
številke po 10 vin. Na naročbe
brez denarja se ne oziramo.
Uredništvo in upravištvo je v
Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati
se računajo za celo stran 36 K,
za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani
18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$
strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri
večkratni objavi primeren po-
pust.

Novi brambeni zakon.

Po dolgoletnem cincanju se je vendar enkrat vzdramilo avstrijsko domobrambeno ministrstvo in se odločilo, da se spremeni zastareli brambeni zakon iz leta 1889. Že dejstvo, da pride do premembe, je pozdravljati, in stvar poslancev bo, da natančno pazijo, da bo napredek znatnejši.

Novi zakon bo zgrajen na načelu dveletne vojaške službe. Vsporedno s to dalekosežno premembo pa gre zvišanje števila rekrutov za $\frac{1}{3}$, to pa zategadel, da se ohrani večje število aktivnih vojakov. Vojaška oblast poleg tega zahteva tudi še, da se njej dovoli, da potrdi neomejeno število rekrutov, skratka, da potrdi pri naboru vse, kar je zmožno puško nositi, potem pa, da si bo sama določila, koliko jih vzame v službo. Da se bo moglo potrditi več mož, se bodo pogoji olajšali tako, da bodo odslej tudi slabejši potrjeni. Oprostitve vsled gmotnih in rodbinskih razmer se bodo dovoljevale v širši meri, za družine ubožnih rezervistov se bodo dajale podpore. Vsakdo, ki bo potrjen, pride v nadomestno rezervo, če ga ne uvrste v „linijo“. Žrebi bodo tedaj prenehali.

Dveletno vojaško službo pač vsakdo pozdravlja, a plačilo za to privolitev vojaške oblasti, je preklicano drago, kajti zdaj vendar še kdo uide vojaški suknji, potem pa je bo malokdo prost.

Politične vesti.

Deželnozborske volitve na Goriškem so končane in sicer je izvoljenih med slovenskimi poslanci osem naprednjakov ter pet klerikalcev. Tudi med Italijani imajo napredne stranke večino. Vendar so Slovenci v tem boju bolj izkazali prosvetljenost kakor Italijani, kajti v kmetskih občinah in v splošni kuriji so pri nas prodrli peteri naprednjaki, tam pa sami klerikalci. Osebito se je izkazal Kras, pa tudi v goriški okolici

je misel kmetske samostojnosti tako napredovala, da je profesor Berbuč zmagal le s tremi glasovi večine (1136 proti 1133). In še ta večinica se bo izpodbijala, tako da zna g. Berbuč izgubiti mandat. Živela napredna Goriška.

Vladni listi poročajo, da bo Šuklje v kratkem imenovan deželnim glavarjem za Kranjsko.

Tudi na Češkem so pravkar končali deželnozborske volitve. Izid je tak, kakor je bilo pričakovati: pri Nemcih in Čehih so v mestih zmagale narodno-napredne stranke, na kmetih pa napredne-agrarne struje. Izvoljen je en sam klerikalec.

Avstroogrška eskadra je posetila špansko mesto Barcelona. Kralj Alfonz je prišel to ladijevje sam osebno pozdravit. Porabil je to priliko, da je stopil prvikrat na vroča tla. Barcelona je namreč anarhistovska in revolucionarna. Najraje bi videla, da se kralj razleti s kako bombo. Zato so pa kralja spremili v Barcelono celi regimenti detektivov. Šlo se je tako daleč, da so detektivi markirali pozdravljajoči „navdušeni“ narod in kričali z vseh oken: „živio kralj Alfonz“. Doslej se ni pripetila nobena nesreča.

Kralja norveškega je hotel ustreliti neki delavec.

Letošnji cesarski manevri se vrše na zapadnem Ogrskem, ter bode stoloval cesar tačas v Vesprimu.

Hrvatski sabor se je otvoril 12. t. m. Dobro so Hrvati sprejeli bana Raucha. Že starosta Barčič, ki je otvoril zborovanje, je v svojem pozdravu klical: „dol in ven z Rauchom.“

Ogrski vladi se dosedaj še ni posrečilo spraviti pod streho premembo in poostreitev poslovnika. Pač pa se proti premembi obstruira. Žal, da Hrvati ne morejo v Budimpešto, ker imajo doma sabor.

Domače vesti.

Za „Sokolski dom v Postojni“ so darovali: g. Avgust Žgur, kavarnar, Novomesto, doposlal drugi donesek Notranjcev živečih na Dolenjskem 6 K, ki so jih darovali: g. Wokač 1 K, g. Fr. Medvešček 1 K, g. Iv. Kristan 1 K, g. Mir. Ambrožič 1 K, ga. N. Hajder 1 K, g. Al. Česnik 1 K, g. Franc Bizjak, posestnik iz Postojne daroval 2 K mesto vstopnine k sokolski maskaradi. V zadnjem izkazu dolenjskih rojakov v pošiljavi g. oficijala Wencaisa, naj se glasi ime Žgur, ne Žapar, kakor je bilo pomotoma tiskano. Živeli vrli domorodci na Dolenjskem! Vsim srčna hvala! Na zdar!

Vreme. Vsaki dan imamo v Postojni drugačno vreme. Sneg in pomladansko solnce se menjujeta, kar zadržuje stavbena dela, ki bi se imela že pričiti.

K stavbeni sezoni. Tekom letošnje pomladi se prične graditi meškanska šola, okrožna bolnica se razširi, mlekarna se mora še letos zgraditi, dalje se končujejo notranja dela pri okrajnem glavarstvu, most čez Pivko bode tudi v kratkem končan, pri Jurcovi vili se končujejo zadnja dela. Kakor kaže tedaj, bode letos stavbena sezona v Postojni jako živahna, ako bode le vreme ugodno.

Kolodvorska restavracija v Postojni. Opozarjamo na današnji njen inserat.

„Pröstranegg.“ Na vsestranske pozive je državni poslanec Žitnik v proračunskem odseku pri točki „pošta“ ugovarjal proti tej spaki zahtevajoč, da se da Prestranku

staro poštno ime. Ker se za stvar zanima minister dr. Fiedler, upamo, da nesramni „Pröstranegg“ sedaj izgine s pečata.

V Gor. Logatcu so pri občinskih volitvah zmagali naprednjaki v vseh treh razredih.

Umrli je g. Adolf Šerko, sin župana cerkniškega, minulo soboto. N. v m. p.!

Nenadne smrti je umrla gospa Natalija Šepetavec, roj. Ulrichova, soproga župana v Idriji.

Sokolski dom v Žireh. Delavnosti za sokolstvo navdušenih domačinov se je posrečilo zadevo sokolskega doma v Žireh že tako daleč spraviti, da so se oddala stavbena dela.

Na Vrhniki se je v petek spet vršil boj za županski stolec. Dr. Maroltu se sline grozno cede po njem, pa mu naprednjaki vedno izmaknejo, ko ravno že misli nesti kos k ustom. Pri tem težkem porodu tudi babica vseh zarot in intrig proti slovenski napredni stranki Mulley ne bo spravil na svet ne dr. Marolta ne Tršarja.

V Matenji vasi se bo to pomlad vršilo več poučnih predavanj. Naj bi se tudi drugod zgenili vodilni krogi, da privabijo predavatelje.

Drugi roditeljski sestanek v letošnjem šolskem letu se je vršil v Zagorju v nedeljo dne 8. t. m. V šoli se je zbralo do 120 očetov in mater, kateri so z največjo pazljivostjo poslušali skoraj dve uri trajajoči navdušeni govor tukajšnjega nadučitelja gospoda Rudolfa Horvat o vzgoji otrok v predšolski dobi.

Listek.

Peš na Vezuv.

Potopisna črtica. — Spisal Fr. Valenčič.

(Dalje.)

Ko sem nekoliko pregledal to kočo, sem se smejal, kajti znaki, ki sem jih opazil, so mi pričali, da ta dom ni zgrajen za ljudi. Na tleh je bila razmetana trhla slama, v kotu so ležali kozji rogovi, kosci volne, parklji in star kozji zvonec.

„Ha, ha, to je kozji hlev,“ sem se smejal na glas. „Dober bo za to noč.“

Sedaj bo treba večerjati, a kaj za vraga, ko je bilo vse zmečkano. Fige so se razkrojile, kruh je bil razmočen. Zato se pa ta dan večerja glasi bolj po človeško. Imela sva figovo juho, močnik iz kruha, grozdje in en liter vina. Nebesni element pa je skrbel za grozen koncert. Nebo se je treslo od neprestanih bliskov. Ploha ni nič ponehala, a gromenje je bilo podobno bolj tulenju kakega predpotopnega zmaja.

Ko sem legel, zaspal sem hitro, dasi je razigrani element še vedno pretresal nebo in zemljo.

Drugo jutro sem bil spočit in krepak. Pozabil sem vse težave prejšnjega dne. Nebo je bilo jasno,

zrak izpran in hladen. Na vejah, na listju in travi je trepetalo neštdevila kapljic, ki so se blesketali kakor biseri v solnčnih žarkih. Cesta je bila za silo osušena, le ponekod so ležale kalne mlakuže.

Napravila sva si načrt za dan. Danes se bo prehodilo preko Cisterne, Torre tre ponti, Bocca di Fiume, Nesa do mesta Terracina.

Ta pot je najlepši del apijske ceste. Ne daleč proti jugovshodu od Cisterne naredi cesta oster kot in potem je zgrajena v ravni črti do mesta Terracina. Na levo in desno jo obdaja pontinsko močvirje.

Tu je bila zemlja svoje dni gosto naseljena, a sedaj razgraja v teh krajih mrzlica. Tu ima svoje domovje malarija.

Ob cesti se vleče sporedno z njo od sela Torre tre ponti do Terracine umeten kanal. Zgrajen je v svrhu izsuševanja tega močvirja. Na levi in desni raste dvovrsta aleja z orjaškimi jagnjeti. Brez klancev, brez najmanjšega ovinka se vleče ta cesta naprej. Kamor daleč sega oko, ne vidiš družega kot ravno belo črto, ki se tam v daljah vedno bolj zožuje in slednjič izgine. Jagnjeti se ti zde, kakor bi se drug drugemu približevali in slednjič strnili v eno samo drevo.

To se opazuje cel dan in dasi sva prehodila preko petdeset kilometrov, nisva napravila niti enega

G. govornik je v lahko umljivem jeziku pojasnil, kako je treba vzgajati otroke doma še predno so vstopili v šolo. Dokazal je, da pri takih otrokih največ izdaja lep vzgled in pameten nauk staršev. Vnemal je navzoče, da naj napeljujejo svoje otroke poleg ljubezni do Boga še posebno k ljubezni do prelepega materinskega jezika in prelepe slovenske domovine. Dalje je z mnogimi dokazi iz življenja in iz svojih lastnih družinskih dogodkov poučil, kako morajo starši ravnati s svojimi otroki, da ti ne postanejo prepirljivi ali celo lažnivi. Končno jih je še opozoril, kako velika nevarnost preti bolj odraslim otrokom na paši ter z žganjepitjem in kajenjem. Posebej je še prosil starše, da bi vsaj šolskim otrokom ne dajali piti žganja. Ob sklepu so se vsi navzoči prav lepo zahvaljevali g. govorniku za premnogo koristnih naukov, v imenu vseh pa še posebej g. župnik. — Dal Bog, da bi lepe besede ne ostale glas vpijočega ampak da bi vsi starši skušali vzgojo svojih otrok uravnati po navodilih predavateljevih. Končno bodi še omenjeno, da se priobči ves govor v eni prihodnjih številka našega izvrstnega družinskega lista v „Domačem ognjišču“.

Razglednice „Družbe sv. Cirila in Metoda“ so na razpolago in čakajo naročil, da dostavijo velikonočne in spomladanske pozdrave, pa tudi druga obvestila vsepovsod tje, kamor bi se jih naslovilo. Te vrste blaga se sicer nahaja obilo za razne okuse, zavedni Slovenec pa imej vedno najraje oglednice naše šolske družbe, dobro pomneč, da zasvedočiš naslovljencu s tem svoje narodno mišljenje,

ovinka. Na cesti sva zagledala po več krajih razklana jagnjeta, po čez ležeče odlomljene veje, ožgana deblja. To je vandalizem včerajšnjega viharja.

Celo močvirje naredi jako žalosten utis. Tupatam se prikaže pašnik, a na njem se pasejo čede konj in na drugi strani dolgorogati voli. Sicer napravi ta del utis, kakor bi vse izumrlo.

Na obronkih ležita dve mesti. To sta Sezze in Piperno.

Dasi sem napel vse moči, nisem mogel prehoditi v enem dnevu te dolge ceste. Noge so se mi utrudile in niti koraka nisem mogel storiti dalje. Do Terracine je bilo še kacic deset kilometrov, a jaz sem bil že popolnoma izmučen.

Tako sva obstala sredi ceste, med močvirjem z grozečo malarijo. Proti večeru je postalo mrzlo. Iskala sva ležišče, dasi sva dobro vedela, da danes ne bo nič s spanjem.

Onkraj ceste sem zagledal koč, a pred njo siv pas. Mislil sem, da je to poljska pot. V mraku se ni dalo razločiti.

„Pojdimo v ono koč,“ sem rekel bratu. Že sva šla čez grmovje in razmočena tla naprej, ko se vstavi brat.

„Čakaj,“ pravi. „Opreznost je povsod dobra. Morda je to kanal.“

širiš slovensko zavest, podpiraš pa narodno prosveto in obrambo. Razglednice razpošilja pisarna „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani „Narodni dom.“ Trgovcem je določen primeren popust, a več, kakor za popust, jim bodi zavest, da delujejo z razpečavanjem družbinih razglednic narodu v prosep.

Iz Knežaka. (Kaj je s podporo zaradi suše in povodnji?) Nismo nameravali o tej stvari podrobneje govoriti. Pa ker razširjajo nekateri „katoliški“ moške o tem namenoma nesramne laži, naj pride vsa resnica na dan! Znano je, da je napravila v naši občini suša in povodenj velikansko škodo, ki jo čedalje bolj občutimo. Mnogim grozi vsled tega naravnost beda. Ker se za dotično škodo ni hotel nihče brigati, je vložil naš somišljenik g. Č. na željo mnogih prizadetih prošnjo za podporo. Šele čez nekaj dni potem se je županstvo zdramilo, ko je izvedelo o ti prošnji in vposlalo tudi neko vlogo na c. kr. okrajno glavarstvo. Ali podpore le ni bilo in je ni bilo! Zato je g. Č. pisal c. kr. okr. glavarstvu in prosil odgovora na svojo prošnjo. Na ta dopis je poslalo c. kr. okrajno glavarstvo sledeči odgovor: Št. 1677. Gosp. Dragotin Česnik, nadučitelj v Knežaku. Na tamošnjo vlogo z dne 25. t. m. se Vam daje s tem na znanje, da se je bila akcija za podporo vsled škode po povodnji in suše v pravem času započevala, pa ne o pravem času dognala, ker jo je bil po tukajšnjih informacijah prejšnji občinski tajnik zavlekel. Sploh pa se je akcija tudi s tega stališča opustila, ker po sporočilih, podanih

Vrgel je kamen pred sabo in glej: štr-bumk, pal je v vodo.

„Oho, kaj pa je to? Blatno močvirje, kanal. Tristo medvedov, kmalu bi imela neprijetno nočno kopel. Hitro sva jo odkurila od tam in sva bila vesela, da sva sploh cesto našla. Kar ogrnila sva ob cesti odeje in nanje legla.

Vse zaman, spati ni moči. Mraz mi je pretresal vse ude. Zrak je bil napojen z smrdljivim vonjem močvirja. Celo noč je skakala vidra v vodo. Kakih dvajset korakov od mene so veslali ribiči in metali mreže v vodo. Enakomerni udarci vesel so motili nočni mir. Monotonno so veslali naprej in nekaj govorili med seboj. Gotovo se jim niti sanjalo ni, da počivata v njih bližini dva trudna popotnika. Naposled je ponehaval veslanje, samo zdaj pa zdaj je pribrzel komaj slišno šum pluskanja do mene in slednjič je vse utihnilo v globoki noči. Tam daleč je gorela sredi polja visoka kopica slame. Hipoma je buknil žareči plamen visoko v zrak in razsvetlil temno noč. Sivkasti dim se je širil naokrog in napolnil s smradom celo okolico. Naposled je plamen ugasnil in naokrog je noč še bolj črna kot poprej...

Preobračal sem se na vse strani, a zadremati nisem mogel. Sam mraz, sama voda in malarija.

Stokrat boljše je bilo ležišče v kozjem hlevu.

med drugimi tudi po županstvu, zaradi ujm ni grozila beda in bi tudi podpora posameznikom — splošno se podpora ne bi mogla deliti — napravila po izpovedbi županstva nejevoljo in besede. V Postojni, dne 28. januarja 1908. C. kr. okrajno glavarstvo. Schitnik m. p. Iz tega dopisa lahko vsak razvidi, kdo je kriv, da nismo dobili tako krvavo potrebne podpore. Ako si bode v prihodnje še kdo upal s takimi nesramnimi lažmi na dan, kakor Bradel iz Koritnic, kneški Obada, Mihec Marjetačin in še nekateri drugi skriti modrijani, jim bomo preskrbeli zopet enkrat brezplačen kvatir, ker vidimo, da se pri takih ljudeh z lepa in s potrpežljivostjo ne da ničesar doseči, oni pa so v svoji hudobiji nepopoljšljivi. Le tako naprej za „ubogo ljudstvo!“

Sestanka kmet. podružnice v Matenjivasi, kateri se je vršil dne 8. t. m. v prostorih gostilne „Bog in Narod“, vdeležilo se je okoli 70 posestnikov iz Matenjevasi in okolice. Predaval je živinozdravnik c. kr. kmet. družbe g. Ribnikar. Poslušalci so pazno sledili predavatelju, kateri je v nad 2 uri trajajočem govoru v poljudnih besedah marsikaj koristnega povedal. Opozoril je na napake večine naših hlevov, različne bolezni živine, težave pri telitvi in kako se jim opomore, oziroma prepreči, razjasnil veljavnost in neveljavnost kupčije ter takozvane „cesarske napake“ pri živini. Omenil je tudi vzajemne živinske zavarovalnice, a ker obstoji že tu neka prostovoljna zveza v svrhu zavarovanja, za sedaj ni upati na ustanovitev druge. Gosp.

„Dvigniva se. Jaz ne morem spati v tem mrazu,“ sem rekel bratu.

In šla sva v trdi noči proti Terracini s počasnim korakom.

Že od daleč sva zapazila nebroj luči. To je Terracina. Nad mestom je še plul nočni mir. Vse je bilo še pogreznjeno v globoko spanje. Žive duše ni bilo na cesti, samo najin korak se je slišal na kamenitem trotoarju. Prišla sva do pristanišča. Široko morje se je odprlo pred najinim pogledom. Njegovo nemirno valovanje in nerazumljivo šepetanje se mi je zdelo še bolj tajnostno, kakor po dnevu.

Polagoma se je zdanilo. Šel sem na ogromno razjedeno skalo ob obrežju, a pod njo so se topli razpenjeni valovi.

Mesto Terracina je zgrajeno ob tirenskem zalivu. Na obronku gore se dvigajo lepe palače mesta. Nanje so zasijali prvi solnčni žarki. Ta lega je jako slikovita. Ob obali so morske kopeli. Pristanišče je prostrto in lepo zaokroženo, a nerabno, ker je luka plitva in s peskom zasuta. Male jadernice, ribiški čolni, to je vse, kar se ziblje po nemirnem morju.

(Dalje prihodnjič.)

predavatelj je tudi odgovarjal na nebroj vprašanj navzočih, zadevajočih živinorejo in zdravstvo. Končno je pokazal tudi sliko človeka, kateri je našel grozno neozdravljivo bolezen „smrkavost“ od konja. Splošna želja je, da bi nas g. živinozdravnik še večkrat posetil.

Narodno gospodarstvo.

V Kočevju so Slovenci osnovali slovensko posojilnico. Predlog na registracijo nove posojilnice je že vložen pri c. kr. okrožni sodnji v Rudolfovem. Posojilnica se bo naselila v dosedaj Ernest Petschetovi hiši sredi Kočevja, katero je kupila v ta in v druge narodne namene „Zveza slovenskih zadrug“ v Ljubljani.

V Št. Rupertu na Dolenjskem so napredni kmeti možje osnovali „kmetško hranilnico in posojilnico“ po Rajfajzenovem sestavu storili so to v zavesti, da nam treba v vsaki občini takega zavoda, če hočemo, da bo kmet gospodarsko neodvisen.

Konjerejsko zadrugo so osnovali na Igu in v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Z občinsko hranilnico, ki so jo sklenili osnovati klerikalci v Ljubljani na ramah kratkovidnih klerikalnih občin, ki bi za zavod prevzele jamstvo, da si ne bodo imele nanj prav nobenega vpliva, ne gre nič kaj naprej. So namreč vendar še tudi na kmetih in celo med klerikalci ljudje, ki pravijo: smo za občinsko hranilnico, vendar le za domačo, ne pa v Ljubljani, kjer bodo na našo kožo delali, kar bodo hoteli. Mi jih ne moremo kontrolirati, pač pa bodo v slučaju izgube šle na kant občine, ki so zanjo prevzele jamstvo.

Svinja in pujski. Dokler žival ni dobro razvita in krepka, ni uporabljiva za pleme, svinje naj bodo vsaj 6 do 7 mesecev stare, predno pridejo k merjascu. Breje svinje postajajo proti koncu vedno bolj mirne in lene. Tik pred odločitvijo pa se jih loti nemir, brskajo po nastilji in jo nosijo na kup. Takrat je treba največje pozornosti. Po hlevu natrosimo drobne nastilje, najboljše rezano slamo, listje in pleve. Taka nastilja je najboljša, dokler so pujski v hlevu, saj je znano, da se v dolgo slamo pujski radi zavijejo in jih svinja lahko pomečka. Ko se je torej približal čas, naj vedno kdo pazi na svinjo. Če je svinja močno vznemirjena, je treba novorojence odstraniti, jih obrisati in položiti v zaboj, napolnjen z mehko slamo, če pa je svinja mirna, ji pujske lahko pustimo. Navadno mine po več ur, predno so pujski rojeni in je vse skončano. Dokler ni vse v redu, ne smemo zapustiti svinje, ker se večkrat zgodi, da požre mladiče. Precej pozornosti je treba, da se prepreči kaka nesreča. Priporočajo svinji vreči kos surove slanine, baje pusti potem pujske v miru in se zadovolji s tem. Pujske namazati z gorkim jesihom ali žganjem je tudi priporočljivo. Zgodi se večkrat, da svinja ne pusti sesati mladičem, ker imajo ti ostre in špičaste zobke in jo z njimi zbadajo. Če je to

vzrok, da jih ne mara, je treba živalcam zobke s kleščami odščipniti. Svinja, ki ima pujske, ne sme dobivati kisle krme n. pr. kisle repe ali kislega mleka, ker mladiči vsled te hrane dobe lahko drisko. Ko so 3—4 tedne stari, začno jesti sami. Sedaj dobe lastna, majhna koritca, do katerih ne more priti svinja. Najboljše jih je postaviti v kakem drugem prostoru poleg hleva, kamor je dohod tako ograjen, da morejo samo mladiči skozi. Za hrano jim dobro tekne kuhan oves, korenje, moka in krompir, namešano s posnetim mlekom. Svinjam ni dobro puščati več mladičev kakor imajo sescev. Svinje uporabljamo s pridom za rejo toliko časa, dokler se število mladičev ne zmanjšuje, kar se zgodi navadno, ko so vrgle 6 do 10 krat.

Oklic na obrtnike in obrtne zadruge na Kranjskem!

Vsled novega obrtnega reda, ki je stopil dne 16. avgusta 1907 v veljavo, imajo obrtne zadruge ves drug pomen, vso drugo važnost in veljavo kot poprej.

Zaradi tega bode tudi potrebno, da se obrtniki, ki dosedaj še ne pripadajo nobeni obrtni zadrugi, združijo povsod in si ustanove na Kranjskem strokovne zadruge, ker drugače bodo brez vsakega vpliva in vsake veljave. Za to čisto jasno govori § 106 obrtnega zakona, ki pravi: Med tistimi, ki izvršujejo enake ali podobne obrte v eni občini ali kot zakupniki, z njihovimi pomožnimi delavci vred, naj se ohrani obstoječa skupna zveza in kjer bi je še ne bilo in krajevne razmere tega ne onemogočijo, naj jo napravi obrtno oblastvo, zaslišavši trgovsko in obrtno zbornico, ki s tem povpraša prizadete osebe in združno zvezo, kjer obstoji, vpoštevaje razmere, ki so merodajne za osnivanje in sposobnost za uspešno delovanje zadruge.

Iz tega je razvidno, da se bode v doglednem času ustanovilo veliko obrtnih zadrug, ki bodo združevale sedaj brez vsake organizacije stoječe obrtnike.

Že obstoječe, kakor tudi na novo ustanovljene zadruge bodo pa imele tudi veliko večjo odgovornost proti svojim članom, kakor tudi proti obrtnim oblastvom in vsled tega je neobhodno potrebno, da se vse obrtne zadruge združijo v že obstoječo „Deželno zvezo kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“, ki se je ustanovila že leta 1902. Kakor imajo gospodarske zadruge korist od zveze, tako je obrtnim zadrugam zasigurana korist in pomoč v imenovani zvezi.

„Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“ naj bode že obstoječim, kakor tudi na novo ustanovljenim obrtnim, kakor tudi kolektivnim zadrugam ono središče in ono zavetje, ki je edino poklicano, da posreduje, pospešuje in varuje skupne interese nji pripadajočih zadrug, oziroma v njej zastopanih obrtov.

Kakor obrtne zadruge, tako ima tudi „Deželna zveza obrtnih zadrug“ vsled novega obrtnega reda večjo

veljavo in pomen. Opozarjati je treba samo še na to, da se bode v doglednem času ustanovil obrtni svet, ki je za obrtništvo, zlasti pa za obrtne zadruge zelo važnega pomena in v katerem dobi „Deželna zveza“ svojega zastopnika. Obrtni svet je primerjati nekako obrtnemu parlamentu, v katerem bode deželni zvezi mogoče obrtne zadruge le tedaj uspešno zastopati in zasledovati njih koristi in interese, če pripadajo vse zadruge brez izjeme kot član zveze.

Ne da se tajiti, da nimajo obrtniki, kakor tudi obrtne zadruge, več kot preveč še drugih resnih vprašanj in važnih potreb, ki jih bode treba zastopniku zveze v obrtnem svetu zasledovati, zastopati in energično izvajati. Naj bode mimogrede le omenjeno, v koliki meri je na Kranjskem skrbjeno za uspešno strokovno izobrazbo obrtnih vajencev, pomočnikov in mojstrov; v koliki meri je skrbjeno za zavarovanje, oziroma podpiranje obrtnikov, ki vsled starosti ali invalidnosti ne morejo delati in se preživljati. Vse to in še mnogih drugih važnih vprašanj in potreb je, ki se jih posamezna zadruga ne more lotiti in rešiti in ki jih je mogoče z uspehom uresničiti in oživitvoriti le v skupnosti, edinosti, zavednosti in složnosti. Vse to je izvedljivo, če so vse zadruge spojene v celoti, v svoji zvezi.

Če pa omenjamo še druga važna vprašanja, ki obstoje s skupnim posvetovanjem o interesih obrtnega stanu, z uvedbo enakomernega združnega uradovanja, z uporabo enakih pripomočkov in tiskovin, s predavanji obrtne in narodnogospodarske, poučne vsebine, z objavljanjem in razširjenjem strokovnih knjig in izdajanjem strokovnega časopisa, z ustanavljanjem knjižnice za obrtno izobrazbo združnikov, s prirejanjem razstav maloobrnih izdelkov, motorjev in delavnih pripomočkov za malo obrt ter izdelkov vajencev; z upeljavo skupnega strojnega obrata; z vzdrževanjem skupnih prodajalnic, s pospeševanjem drugih skupnih podjetij in za dobavo dela državnih potrebščin, pridemo zopet do prepričanja, da je posamezna zadruga mrtva roka in da je zopet treba skupnosti, edinosti in složnosti, kar se doseže najložje, če pripada vsaka obrtna zadruga kot član „Deželni zvezi kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“, koder je središče vseh drugih slojev, naj bode tudi središče in zavetišče obrtnikov in obrtnih zadrug.

Na vse to je naša dolžnost opozoriti obrtnike in obrtne zadruge, zlasti pa združne načelnike, da letos ko se začenjajo vršiti občni zbori, storijo svojo dolžnost s tem, da brez izjeme vse zadruge na Kranjskem pristopijo k zvezi in ji s tem pripomorejo do resnega, uspešnega in obrtnikom koristnega delovanja in uspeha. V združenju je moč in naša bodočnost in vsakega posameznega obrtnika je sveta dolžnost, da se v pravi procvit obrtnega stanu in združne organizacije žrtvuje v vsakem oziru. Za vzgled naj nam služijo delavske organizacije in po drugih deželah enake obrtne organizacije, h kateri spadajo vse obrtne zadruge s tisoči in tisoči članov.

V nadi, da se bodo vse obrtne zadruge našemu pozivu odzvale in postavile točko „pristop k deželni zvezi in volitev za vsakih 20 glasovalno pravico imajočih udov enega zastopnika“ na dnevni red prvega združnega občnega zbora, pričakuje zveza od strani obrtnikov vsestranske zaslombe v procvit in korist obrtnega stanu.

Za deželno zvezo kranjskih obrtnih zadrug
v Ljubljani.

Engelbert Franchetti, predsednik.

Po svetu.

Nemški cesar narekuje naslov za propovedi.

Cesar Viljem je naročil dvornemu propovedniku, da mora v nedeljo pridigovati v dvorni cerkvi iz druge knjige Mojzesove 12, 49 o stavku: „Jednaka postava bodi za domačine in tujce, ki stanujejo med vami.“ Dvorni pridigar je prišel povprašat, kako naj izpelje govor. Cesar mu je odgovoril, naj se drži strogo svetega pisma. Ves pruski ministerij je dobil povelje, da se mora vdeležiti propovedi.

1433 gadov so vjeli v pretečenem letu v okraju Tešin in dobili nagrade 716 K 50 h. Za vsacega gada je občina dala 50 h.

Četrť milijona davčne kazni. Galicijska hipotekna banka v Lvovu je kupila veleposestvo Lukazjevic. Ker nakupa niso naznanili finančni oblasti v svrhu pristojbinskega odmerjenja, je davčna oblast banki naložila kazen 250.000 K zaradi opustitve naznanila.

Maskerada z 55.000 K dobička. Kneginja Meternih-Sandor, znana prirejevateljca veselice v dobrodelne namene, je priredila na Dunaju ples, čigar dohodki so bili 67.130 K 94 h, tako, da je ostalo po odbitku stroškov 11.909 K 42 h čistega dohodka 55.221 K 52 h. Vse se porabi za dobrodelne namene.

Pet otrok umorjenih. V Würzburgu na Nemškem je imel neki Hoefling s svojima pastorkama šest otrok, od katerih pa le eden živi. Ostale sta nečloveški materi s Hoeflingovo pomočjo usmrtili. Enega otroka je mati tako dolgo pod vodo držala, da je bil mrtev.

500.000 železniških uslužbencev so odpustile od 1. januarja do danes ameriške železniške družbe. S 1. aprilom bo tretjina vseh železniških uslužbencev brez kruha. Vodstva železnic pravijo, da je bolje znižati število osebja, kakor pa znižati plače in imeti potem plačilne boje.

Pregovori o vremenu v sušcu. (Po Blasnikovi stoletni pratiki.) Svet'ga Gabriela če zmrzuje, potlej slana nič več ne škoduje. Leta 1817, 24. sušca je bila slana močno pobelila, pa kolikorkrat je bila poznejše padla, ni škodovala ne trti, ne drugim rastlinjam. In to se je že večkrat naključilo. — Kdar je Šmarna v postu prav gorko, tud prihodnje leto bo toplo: Če t'ga dné se trta lahko zruje, tisto spomlad nič več ne zmrzuje. Leta 1790 je bilo ta dan že vse zeleno, potem

prav prijetna spomlad. Do Kresa je bila suša, potem pa do kimovca obilno dežja. Zima je bila voljna. — Sušca živinče ak na travniku nori, malitravna ga še spet v hlev spodi. Če se sušca more že orati, malitravna mora drevo stati. Ak sušca dolgo sneg leži, to setev prav močno mori. Kolikorkrat sušca pa megla stoji, tolkokrat poleti ploha prigromi. Kadar je sušca že zeleno, redko leto je plemeno. Če sušec prah okrog pometa, prav dobro letno nam obeta. Sušca prah obvelja, kakor kepa zlata. Kolkorkrat je v sušcu slana, tolko dni stoji megla srpana. Kar že sušca zeleni, se rado še posuši. Če sušec z glavo ne zmaje, z repam on pa rad vije. Ako sušca gromi, dobra letna sledi. Sušca veliko megle, dobro nam letno daje.

Miš v pivu. V Norimbergu je utonila miš v velikem sodu piva. Pivovarji so ta dogodek takoj naznanili policiji, ki je izpustila pivo v kanal. Za pivo se je porabilo 35 hl hmelja.

Najbogatejši Indijanec umrl. Jakob Bihert, prejšni glavar Osageindijancev je umrl za otrpnenjem možgan. Pred mnogimi leti je kupil za 2000 dolarjev sveta, ki je zdaj toliko vreden, da je bil Bihert najbogatejši Indijanec združenih držav severne Amerike.

Pustna šala. V vasici na Španskem se je zgodil sledeč tragičen slučaj. Več oseb je napravilo maskarado, na kateri so predstavljali umor portugalskega kralja. Nek mladenič je imel vlogo morilca. Izprožil je karabinar, misleč, da ni nabasan. Krogla je zadela njegovega očeta, ki je predstavljal kralja. Mladeniča so morali zvezati, da si ni iz obupa nič žalega storil.

Ne vživajte postanih jedil! Pri neki družini v Št. Vidu ob Glini na Koroškem so smrtno nevarno oboleli trije otroci, od katerih je umrla že ena deklica. Kakor se nam piše, je kuharica shranila ostanke mesa in klobas in jih čez nekaj dni spet postavila v kuhinjo na mizo. Otroci so jo prosili za te ostanke in dala jim jih je, ne da bi vedela, da je meso že pokvarjeno. Slabe posledice niso izostale. Otroci, ki so zavžili te postane ostanke, so smrtnonevarno oboleli in triletna deklica je umrla vsled hude mrzlice in želodečnega krča. Dva otroka se borita s smrtjo in najbrž jih tudi zdravniška pomoč ne bo mogla ohraniti pri življenju. Toraj, starši in varuhi otrok, pozor!

Kako spe različni narodi. Evropejec in američan spita prijetno in dobro le, če imata blazino pod glavo. Japonec leži na slamnici na tleh in si pripravi čok pod glavo, brez čoka bi spal slabo. Kitajec si napravlja dobro posteljo, toda tudi ne premehko. Dočim pri nas najlažje spimo, če imamo dovolj prostora, da iztegnemo noge, leže in spe prebivalci vročih krajev krog ekvatorja zviti kakor klopčič. Angleži spe tudi pozimi pri odprtih oknih. Rusi pa najrajše na velikih pečeh v sobi. Če vstanejo, pa se kopljejo v mrzli vodi. Laponec zleze z glavo v vrečo iz losove kožuhovine, na nasprotni strani sveta živeči vzhodni Indijec ima tudi vrečo krog glave, če spi, vendar bolj zračno in to le zato, da ga obvaruje nadležnih komarjev moskitov.

18 kamnov v želodcu. Pivovar Nidermajer v Pasavu je imel krasnega vranca, ki mu je nanagroma poginil. Konja so raztelesili in našli v njem 18 kamnov, najtežji med njimi je tehtal 1 kg.

Požar v Klevelandu v Ameriki. Pred nekaj dnevi je zgorela šola v Klevelandu v Ameriki. Med 185 otroki, ki so zgoreli, je bilo tudi več slovenskih otrok. (V Klevelandu imamo celo slovensko čitalnico, ki je poleg nekaterih drugih domačinov v Klevelandu, tudi naročena na naš list). Pri požaru so se dogajali strašni prizori. Oče je izdrl hčerki roko, ker jo je hotel spraviti iz gnječe, ki je bila nastala pri vežnih vratih. Mati si je obžgala roke, ker jih je držala nad umirajočo hčerko, dokler ni izdihnila v gnječi. Otroci so stali smrtnobledi na oknih, obupani roditelji so gledali, kako jim gori lasje, kako umirajo. Kar se drugod zgodi, se tudi lahko pri nas Ali je v naših šolah otrokom v slučaju nevarnosti mogoče hitro zapustiti šolo? V Klevelandu glavnih vrat ni bilo mogoče odpreti, ker so se odpirale le na znotraj, za vratmi so ležala pol metra visoko zgorela trupla. Okrajni šolski sveti, sveta dolžnost je, da skrbimo za varnost najdražjega, kar imamo. Pa ne, če je že prepozno! Oglejmo si take šole in popravimo, kar smo zamudili!

Med visoko gospodo. Grof Festetič je trdil, da je posodil belgijski princezinji Lujizi 100.000 frankov proti menjicam. Izkazalo se je, da je dal le 55.000 fr. Festetič je potem izjavil, da je izročil 65.000 frankov princezinemu ljubimcu Matačiču, ker ga je smatral za njenega pooblaščenca. Matačič, ki je zdaj v Parizu zaprt, je bil zaslišan in povedal odločno, da v tem posojilu ničesar ne ve. Druge priče so dokazale, da je grof Festetič oderuh. Zdaj je nadsodišče na Dunaju kot vzklicno sodišče odločilo, da mora plačati grof Festetič pravdine stroške in ima pravico zahtevati le 35.000 frankov.

V Goti so zažgali v krematoriju truplo Dunajčanke Luka. Bila je svoj čas sloveča pevka, ki si je prislužila s svojim glasom in igro več 100.000 kron. Najlepša hiša na Dunaju je bila njena. Čislali so jo najvišji dostojanstveniki, celo tedanji nemški cesar in Bismark sta jo upoštevala. Truplo je bilo spravljeno v kovinsko krsto. V slovo je govoril protestantski duhovnik, otroci pa so peli par žalostink. Pepel prepeljejo v Baden pri Dunaju.

V Ljubljani so oprostili porotniki morilca lastne matere Miheliča. Pri pravdi se je izkazalo, da so bili stariši ž njim v vednem prepiru zaradi denarja. Dvomimo, da bo oprostitev iz mnogoletne ječe, katero je Mihelič pač zaslužil, ugasnilo pekočo vest nesrečneža.

Za kratek čas.

Tri dekle imajo. A: „Pri nas služi vedno troje dekel“. B: Kako to? „Ena ki odhaja, ena ki je ravno pri nas in ena, ki prihaja!“

Umazana gostilna. Gostilničar: Kajneda, gosp., pri nas je dober čist zrak! Gost: „Pa to je tudi edino, kar je tukaj čisto!“

Iz velikega mesta. Gospodinja: Zapazila sem sinoči moškega pri vas. Kako morete pustiti moškega v stanovanje, ko veste, da se kot samostojna ženska tako bojim! Dekla: „O gospa. Če je Lukec pri meni, se nama ničesar ni bati!“

Loterijske številke.

Trst, 29. februarja	41	59	72	65	29
Praga, 4. marca	36	28	82	66	70

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:

Domača detelja	od K 120.— do K 140.—
Lucerna	» » —.— » » —.—
Laneno seme	» » 27.— » » 28.—

Fižol:

Rudeči ribniški	» » 17.— » » 18.—
Prepeličar	» » 18.— » » 19.—

Žito:

Pšenica	» » 22.— » » 24.—
Rž	» » 18.— » » 20.—
Ječmen	» » 15.— » » 16.—
Oves	» » 17.— » » 17.60
Ajda	» » 16.— » » 17.—

Kože:

Goveje z rogmi vred	» » 86.— » » —.—
Telečje	» » 165.— » » —.—
Svinjske	» » 100.— » » —.—
Lisičje	» » —.— » » —.—
Kunine (belice)	» » —.— » » —.—
» (rumenice)	» » —.— » » —.—
Dihurjeve	» » —.— » » —.50
Vidrne	» » —.— » » —.—

Za 100 kilogramov.

Za par.

UČENEC

krepak deček se sprejme v trgovino mešanega blaga
v Senožecah.

Anton Sadnek, trgovec v Senožecah.

Dimnikarskega pomočnika

iščem proti dobremu plačilu

Lovrenc Žejen, dimnikar v Šturiji št. 66.

Kolodvorska restavracija
Al. Zakotnik, Postojna.

Točilo se bode iz sodčka jutri 15. t. m.
ter do Velike noči

== „Bock“ in „Carsko“ pivo ==

brezkonkurenčna izdelka Steinfeldske pivovarne.

MAKS ŠEBER

== v Postojni. ==

Akcidenčna tiskarna.

== Knjigoveznica. ==

Fotografični atelije.

~ ~ ~

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veselicam in občnim zborom, programe, naznana o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznana itd. itd.

Kašelj!

5245

notarsko poverjenih pričeval dokazuje, kako zdravilne so

Kaiser-jeve

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

prsne karamele s 3 smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.

Zavoj 20 in 40 vin. Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus**, lekarnar v **Vipavi**.

Hišo

gospodarsko poslopje s prostornim hlevom, skednjem, pripravno lopo in lepim vrtom

se proda pod prav ugodnimi pogoji

v Ilirski Bistrici.

Več se izve v gostilni pri Kovalu št. 3 v Ilirski Bistrici.

Pozor!!

Pozor!!

Trgovina s travnimi semeni

Franc Kastelic

v Kandiji pri Rudolfovem.

Uljudno naznanjam, da sem **otvoril popolno urejeno**

trgovino s travnimi in detelnimi semeni,

ki stoji pod strokovnim nadzorstvom **g. V. Rohrmanna**, načelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Rudolfovem.

Vsa semena so preiskana glede kaljivosti in čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji na Dunaju, tako da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila, katera hočem točno izvrševati, in ostajam

z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

Prsni sirup

proti prehlajenju, kašlju, hripavosti in prsnim bolečinam 1 stekl. z rab. nav. 1 K 40 vin. — **Prsni čaj** 1 zavoj 50 vin. — **Sok**

proti oslovskemu kašlju za otroke 1 stekl. 70 vin. — **Mazilo proti trganju in revmatizmu** 1 stekl. 1 K. — **Mazilo proti ozebkom** 1 lonček 70 vin. — **Čisto ribje olje** 1 stekl. 1 K.

Razpošilja vsak dan po pošti

lekarna pri Mariji pomočnici v Vipavi.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

~ ~ ~

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osobni kredit po 6% .

~ ~ ~

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.